

Kuusi kuusikertomusta

9.12.2024

1. Ensimmäinen joulu mahdollistaa kuusiperinteen

Suurella riskillä aloitamme joulukertomuksen maailman ensimmäisestä joulusta ja joulun kristillisestä perinteestä. Kristityt viettävät joulua Jeesuksen syntymäjuhlana. Runsaat 2000 vuotta sitten tapahtui maailman ensimmäinen verollepano Kyreniuksen ollessa Syyria maaherrana. Paimenia oli suuri joukko kedolla ja enkelikuoro ilmestyi heille. Maria ja Joosef olivat tallissa ja vastasyntynyt lapsi oli seimessä makaamassa.

Ilman ensimmäistä joulua meillä ei olisi joulua eikä joulukuusiperinnettäkään. Saksalainen Martti Luther kehitti evankelisluterilaisen kirkon lisäksi joulukuusen. Joulukuusi on osa suomalaista jouluperinnettä siinä missä joulukirkkokin. Kuusen latvassa on tähti. Se on meille muistona siitä, kun Itämaan tietäjät menivät tähden johdolla katsomaan Jeesus-lasta.

2. Joulupuuseura ylläpitää perinnettä

Joulupuuseura ylläpitää joulukuusiperinnettä alan kokonaiskestävyys huomioon ottaen. Joulukuusia oli suomalaiskodeissa jo 1800-luvulla. Joulupuuseuran mukaan kynttilät tai valot syttyvät arviolta noin 1,4 miljoonaan joulupuuhun. Noin miljoona joulupuuta on peräisin kotimaisilta viljelmiltä, noin viidennes hankitaan omista ja suvun metsistä sekä loput ulkomailta. Jos kuusen hinta on 30-50 €, merkitsee se alalle noin 40-70 miljoonan vuotuista liikevaihtoa.

3. Joulukuusiliiketoiminta on kokonaiskestävää

Metsämiesten Säätiön viime vuonna teettämän kansalaiskyselyn mukaan enin osa suomalaisista vastusti metsien avohakkuiden lisäämistä. Mutta kun joulukuusen kaataa, metsään syntyy pieni hakkuuaukko. Jos tuon viidenneksen eli 280 000 joulukuusta hankkisi yhdestä isosta varttuneesta kuusentaimikosta, merkitsisi se noin 140 hehtaarin avohakkuuta. Käytännössä tuo viidennes joulukuusista hankitaan omista metsistä tasaisesti ympäri maata.

Merkittäviä hakkuuaukkoja ei kuitenkaan aiheudu, kun kotimainen joulupuutuotanto on viljelmien varassa lähellä asutuskeskuksia, joissa kuusille on riittävästi kulutuskysyntää. Viljelmiin perustuva joulukuusiliiketoiminta ei vaaranna metsien arvokkaita luontokohteita. Joulukuusia ei lähtökohtaisesti hankita metsälain 10. pykälän arvokkaista elinympäristöistä eikä luonnontilaisista vanhoista metsistä eikä suojelualueilta.

4. Joulukuusista ei aiheudu merkittäviä hiilipäästöjä

Viisi vuotta sitten olimme aikaamme edellä, kun laskimme joulukuusen hiilitaseita. Jos taimikosta hankittu joulukuusi on runsaat 2,0 metriä korkea ja kuusen läpimitta noin 2 cm, on kuusen tilavuus oksineen noin 4,0 litraa dosentti Juha Laitilan kehittämän biomassalaskurin mukaan. Esimerkkijoulukuusen massa on siten 3,4 kg, josta puun kuiva-aineosuus on 1,7 kg ja hiilen massa (50 %) on edelleen 0,85 kg. Näin ollen tavanomainen kotikuusi sisältää hiiltä noin kilon.

Edelleen kun hiililaskentaa laajennetaan valtakunnan tasolle, vie suomalainen joulukuusiperinne vuositasolla noin 1,4 miljoonaa kiloa hiiltä pois metsistä ja viljelmiltä.

Jos kuivuneet joulukuuset aikanaan poltetaan, muodostuu poltossa hiilidioksidia noin 5 100 t. Tämä on vain noin 0,01 % Suomen 46 miljoonan hiilidioksiditonnin kokonaispäästöistä vuoden 2022 pikaennakon mukaan ilman maankäyttö- eli LULUCF-sektoria. Liikennepolttoaineiden kulutus ja sitä kautta joulukuusien toimituslogistiikan aiheuttamien päästöjen voidaan katsoa sisältyvät tuohon Tilastokeskuksen kesäkuussa 2023 esittämään pikaennakkoon.

5. Mäntyniemen kuusi presidenttiparille

Helsingin Metsäylioppilaat ovat perinteiseen tapaan vieneet joulukuusen tasavallan presidenttiparille. Perinne on osa metsien monikäyttöä. Se on myös osoitus metsien tärkeydestä Suomelle. Mäntyniemen sidosryhmätilaisuus on paitsi joulukuusiperinteen osa, se on myös yliopistollisen metsäopetuksen näkyvyyskampanjaa tasavallassamm

6. Kuusi kuusta Kuusisaareen

Helsingin Metsäylioppilaat ry tunnetaan myös joulukuusikaupasta pääkaupunkiseudulla. Metsäylioppilaiden osasto oli tarinan mukaan myymässä kuusia Helsingin Kuusisaaressa. Erääseen taloon mentiin ensin portin kautta sisäpihalle. Sitten soitettiin varsinaista ovikelloa. Talon emäntä oli tullut silkkisessä asussa ja lasi kädessä avaamaan oven kuusikauppiaille ja kuuleman mukaan kertonut seuraavaa: ”Voi, voi pojat. Te tulitte nyt vähän myöhässä. Ehdin juuri lähettää vahtimestarin Helsingin Kauppatorille ostamaan sieltä kuusi kuusta.”

Kuva 1. SeAMK ruokaväen kahvitilan joulukuusen koristelivat tällä kertaa Lapset mukaan töihin -päivän osallistujat 22.11.2024. Kuusen nimi on ”Myrsky”, ja sen latva on katkennut. Kuusi tuotiin EU:n osarahoittaman TULIMYRSKY-hankkeen kumppanikohteelta, ylistarolaiselta myrskytuhotyömaalta. Kuusen lahjoitti FM Margit Ristimäki Ylistarosta (kuva: Risto Lauhanen, 2024).

Risto Lauhanen
MMT
SeAMK

Kari Laasasenaho
FT
SeAMK

Kirjoittajat ovat mukana TULIMYRSKY-hankkeessa, jonka teemaa artikkeli sivuaa. Hanke on EU:n osarahoittama sekä Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksen ja EU:n maaseuturahaston rahoittama.

Lähteet perimätiedon lisäksi

Joulupuuseura (19.11.2024). *Joulupuuseuran nettisivut*. https://joulupuuseura.fi/joulupuuseura-2/
Luukas. (19.11.2024) *Jouluevankeliumi.*https://www.raamattu.fi/raamattu/UT2020/LUK.2